[2018] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 603

ਗੰਗੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਫਕੀਰੱਪਾ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11932)

14 ਦਸੰਬਰ, 2018

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957– ਧਾਰਾਵਾਂ 33, 34 ਅਤੇ 38– ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ- ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ- ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ– ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ- ਧਾਰਾਵਾਂ 33 ਅਤੇ 34 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ 10 ਗੁਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ- ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 22.04.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ- ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਹਰੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957 – ਧਾਰਾਵਾਂ 38,39 – ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957 – ਧਾਰਾਵਾਂ 33 ਅਤੇ 39 – ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ - ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ।

XXXXXX

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 1.1 ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਫਲੈਟ ਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ। 1957 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 (1) (ਬੀ) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਡਿਪਟੀ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ "ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 39 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 33 ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ। ਜੇ ਇਹ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ 10 ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 12-14) [609-F-H; 610-B-G]

XXXXXX

1.2 ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 37 ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਬਾਰਾ "ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 10 ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਖਰਕਾਰ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 15, 16) [611-A-F]

1.3 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 33 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ 10 ਗੁਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 18, 21) [612-F-G; 613-G]

1.4 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 22.04.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਹਰੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰਿਫੰਡ/ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 19, 20] [612-H; 613-D-E]

ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ILR 2013 KAR 2099 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

XXXXXX

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 11932

2013 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 78721 ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੇ 17.07.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਰਨਗੌੜਾ ਪਾਟਿਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਪ੍ਰੀਤਾ ਸ਼ਰਨਗੌੜਾ, ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸ-ਲੀਗਲ ਐਸੋਸੀਏਟਸ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਮ ਖੈਰਤੀ, ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਹਿਮਦ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਵਾੜ ਬੈਂਚ ਦੇ 17.07.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮਿਤੀ 12.04.2005 ਅਤੇ 16.05.2006 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 1,40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਆਨੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 2008 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 863 ਅਤੇ 2008 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 864 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੈਣ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ 2008 ਦਾ O.S. ਨੰਬਰ 327 ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੇ 2008 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 863 ਅਤੇ 864 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 27.09.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 69264-65/2010 ਅਤੇ 69263/2010 ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ 14.03.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਨੇ 22.04.2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ 2008 ਦੇ O.S. ਨੰਬਰ 863 ਅਤੇ 864 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਡਿਊਟੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 12013/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 20320/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਸੀ।

3. ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, ILR 2013 KAR 2099** ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ **ILR 2013 KAR 2099** ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXXXXX

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 10 ਵਾਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 2 ਗੁਣਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਹੀ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਘਾਟ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਾਕਾਫੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦੇ 2 ਗੁਣਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ 10 ਗੁਣਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ।

8. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਕਰਨਾਟਕ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1957 ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

XXXXXX

"33. ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ- (1) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰੋ।

9. ਧਾਰਾ 34 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਾਏ ਗਏ ਯੰਤਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਧਾਰਾ 34 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"34. ਉਹ ਯੰਤਰ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਆਦਿ- ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ:
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, -

(ਏ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ 37 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ, ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, 1898;"

10. ਧਾਰਾ 38 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"38. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ] 1 ਦੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ, ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 13 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ 1 [ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ] 1 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

39. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਬਤ - (1) ਜਦੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ]1 ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸਿਰਫ ਪੰਦਰਾਂ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 (ਏ) ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਏਗਾ:

XXXXXX

(ਏ) ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨਾ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ;

(ਬੀ) ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸਮੇਤ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ; ਕੋਈ ਰਕਮ ਜੋ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦਸ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 13 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੂਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ;

12. ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ।

13. ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇੱਕ ਫਲੈਟ ਦਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ 10 ਗੁਣਾ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 39 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ:

XXXXXX

"39 (1) (ਬੀ) ਜੇ ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ; ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ; ਕੋਈ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ:

14. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ"। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ **"ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ"** ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲੱਭਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 33 ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ। ਜੇ ਇਹ

ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ 10 ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ.ਡੀ.) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:

"2 (ਡੀਡੀ) 'ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ;

XXXXXX

15. ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਧਾਰਾ 37 ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 37 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"37. ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ (1) ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 36 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਭੇਜੇਗਾ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

16. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਬਾਰਾ **"ਜੇ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ"** ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 10 ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆਖਰਕਾਰ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ 10 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, **ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੈਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ:

XXXXXX

"36. ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਬੂਲ, ਧਾਰਾ 58 ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ

ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 58 ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਕੀਤੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਗਲਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਚਾਰਜ ਯੋਗ ਹੈ, ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਹੀ ਮੁਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

18. ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਹੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨਾ 10 ਗੁਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ **ਦਿਗੰਬਰ ਵਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ।

19. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 37 ਤਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 38 ਡਿਪਟੀ

ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਗੁਣਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

XXXXXX

"O.S. ਨੰਬਰ 863/08 ਅਤੇ 864/08 ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰੇਵਾੜ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ILR 2011 KAR 4719 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 10 ਗੁਣਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸਖਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਰਕਮ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ।

20. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 22.04.2013 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਹਰੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ

ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ/ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਸੀ।

21. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 33 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ 10 ਗੁਣਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 38 ਤਹਿਤ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

22. ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi